

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Felelős szerkesztő: Dr. Kiss Pál
Főmunkatárs: Dr. Nagy Sándor

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Dessewffy-tér 7. szám alatt.

Telefon szám 124.
Hirdetéseket díjszabás szerint közlünk.

Kiadó és laptulajdonosok:
Dr. Kiss Pál és Lepsits Kálmán

„Muszáj.”

Makó, aug. 5.

Tisza István gróf, az osztrák érdekek ez a fanatikusa, cikket irt tegnap az egyik újságba. Osztrák érdekért, osztrák a mottója s osztrák az egész gondolkozása. Ugy kezd a szavát, hogy — *muszáj* s elmondja, mi *muszáj* nekünk magyaroknak.

Muszáj az ujonclétszám felemelését megszavazni.

„*Muszáj*, mert hadseregünk helyzete hova-tovább tarthatatlanabb; *muszáj*, mert jelen állapotában kellő biztonságot nem nyújt, a magyar nemzet pozícióját, akció képességét a külfölddel szemben nem biztosítja; *muszáj*, mert a magyar nemzet csak akkor maradhat fenn, ha olyan erős hadseregre támaszkodhatunk, amely megállja helyét minden ellenséges hatalommal szemben s minden fennállásunkat fenyegető kombinációnak elejét veheti.” — Így a nemes gróf s ez írásában, biz isten, vannak állítások, amiket mi is nagyon elismerünk, sőt nagyon hirdetünk.

Például csak ez a mondata: „*Hadseregünk helyzete hova-tovább tarthatatlanabb!*” — Hát nem tarthatatlan-e igazán akkor, amikor városaink és falvaink olyan hadsereggel vannak megrakva, mely érzésben idegen, idegen nyelven beszél s amely előtt a magyar csak — „*Ungarische Hund*” csak „*magyar kutya*”. Nem tarthatatlan-e az az állapot, mikor ennek a hadseregnek csak a terhe a mienk. Tarthatatlan biz ez.

És azt mondja Tisza, hogy e hadsereg „jelen állapotában kellő biztonságot nem nyújt.”

Ez is nagyon igaz, mert hát nyújthat-e egy hadsereg kellő biztonságot, mikor annak legénysége parancsolójának, tisztjének szavát nem érti és viszont, mikor csak azzal az egy pár, elferdített, szajkó módjára betanult szóval bírnak ezek egymással érintkezni. Nyújthat-e egy hadsereg biztonságot, ha azt lelkesíteni nem lehet, mert hisz lehet-e lelkesülésnek nevezni egy magyar legény érzését, mit a „*vorwärts*” kelt benne? Pedig ez a magyar legény példák tanúsága szerint az „*előre*” szóra mint a kölykét féltő oroszán harcol. A mostani hadsereg nem nyújt „kellő biztonságot”, az ilyen hadsereg

„a magyar nemzet pozícióját, akció-képességét a külfölddel szemben nem biztosíthatja.”

„A magyar nemzet csak akkor maradhat fenn, ha olyan erős hadseregre támaszkodhatunk, amely megállja helyét minden ellenséges hatalommal szemben s minden fennállásunkat fenyegető kombinációnak elejét veheti.” Elmélkedik tovább a balkezes vezér. És e szavai is igazságot beszélnek.

Ezért — folytatja tovább — „erős hadseregre kell támaszkodnunk.” De támaszkodhatunk-e mi egyáltalában erre a hadseregre, ha a fölött nem rendelkezünk, annak vezérletére, vezényletére és belső szervezésére semmi néven nevezhető befolyást nem gyakorolhatunk, annak vezényletét, vezérletét s belső szervezetét hiába bíráljuk, mert senki se hallja meg. Nem támaszkodhatunk e hadseregre, de még kevésbé támaszkodhatunk mind addig, míg ezt a vezérletet, vezényletet és belső szervezetet meg nem változtatjuk olyan „erős hadseregre, amely megállja helyét minden ellenséges hatalommal szemben s minden fennállásunkat fenyegető kombinációnak elejét veheti.”

Mintthogy pedig egy ily erős hadsereg szervezése és fenntartása olyan terheket rak vérben és pénzben az országra, hogy e terheket csak úgy bírhatja meg e nemzet, ha azt vállvetett munkával mindannyian viseljük, mint ahogy akár közvetve, akár közvetlenül viseljük is, ugy illő, ugy méltányos és ugy igazságos, ha ezen hadsereg szervezésére nézve e hazának akár vér, akár pénzbeli áldozatot viselő minden fiát meg is kérdezzék. Hogy ez lehető legyen, éppen azért meg kell valósítani az egyenlő, általános és titkos választójogot, hogy az ez alapon össze ülő országgyűlés azután „a nemzeti érdek parancsszavát, a hazája jövőjén aggodó lelkiismeret kategorikus imperatívuszát” elismerve és hirdetve megalkossa az erős, önálló magyar hadsereget s ezzel biztosítsa a *független Magyarországot*.

Ez a végső cél, a független Magyarország biztosítása. E cél érdekében helyes, indokolt és megengedett minden becsületes feayuer megengedett minden obstrukció, még a legteljesebb technikai obstrukció is.

— cs.

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —

(Nincs szavazás.)

Ma, a véderővita huszonkettedik napján, megtörtént végre, hogy nem volt névszerinti szavazás. Az ellenzék azonban gondoskodott róla, hogy hétfőre legyen elég névszerinti és hét szavazást jelentett be a hétfői ülésre.

A véderővita során ma *Issekutz Győző* munkapárti mondott végtelen unalmas beszédet, utána *Győrffy Gyula* beszélt. A kormány-párt elszéledt, nem lévén szavazásról szó, a Ház csendes és üres.

Érdekes volt, hogy *Eitner* képviselő az összeférhetlenségi módosításról indítványt jegyzett be, amennyiben képviselő semmiféle kiténtetést sem fogadhat el.

A kormány ugylátszik megelégette már a feliratokat, melyeket a Házhoz a véderő ellen és a választójog mellett érkeztek, mert *nár kezdi betiltani* a népgyűléseket. Vasárnapra *Körmenden* akartak népgyűlést tartani, de a főszolgabíró *betiltotta*, mert szerinte a bejelentők nem nyújtottak elég garanciát a rend fenntartására. A bejelentők egyike pedig a *függetlenségi párt elnöke*. A folyosón óriási felháborodást keltett a kormány ez a taktikája és a körmendi főbíró ur hetvenkedése.

Az ülésről részletes tudósításunk ez.

Návay Lajos alelnök negyed tizenegy óra után megnyitja az ülést.

Felolvassák a mult ülés jegyzőkönyvét.

Benedek János kifogásolja, hogy a *Pozsgay—Pál* afférről szóló részben nincs külön-külön feltüntetve, hogy bocsánatot kértek. (Helyeslés.)

Elnök: A jegyzőkönyv így ki fog javíttatni.

A hétfői szavazások.

Elnök jelenti, hogy *Hegyi Árpád*, *Jaczkó Pál*, *Meskó László* és *Szalaky Sándor* kértek szabadságot.

Elnök jelenti, hogy e tárgyban is névszerinti szavazást és annak holnaputánra halasztását kérték.

Indítvány

a képviselők kiténtetéséről.

Felolvassák az indítvány- és interpellációs könyvet.

Eitner Zsigmond indítványt jegyzett be az összeférhetlenségről szóló 1901: XXIV. t.-c. módosítása tárgyában. A módosítás kimondja, hogy képviselők sem rendjelet, sem címet, sem semmiféle kiténtetést a koronától el nem fogadhatnak és a kormány által elő sem terjeszthetők.

Elnök javasolja, hogy az indítvány indokolását augusztus 9-re tűzzék ki. (Helyeslés.)

A bejegyzett interpellációkat olvassák fel.

Következik a napirend szerint

a véderő-javaslat

folytatólagos tárgyalása.

Issekutz Győző: hosszan s unalmasan beszél. A királylyal szemben nem a követelés álláspontjára való helyezkedés a helyes. (Derültség.)

Eitner Zsigmond: Talán könyörögjünk jogainkért! (Zaj.)

Issekutz beszéde után felszólal.

Győrffy Gyula és polemizál *Issekutz*tal, hogy nem lehet elfogadni a véderőjavaslatot és ezért ultima ratióval és a technikai obstrukcióval meg kell akadályozni. (Helyeslés bahról.)

Ülés vége 2 órakor.

Zaklatják a népet.

Közigazgatásunk virágai.

(Saját tudósítónktól.)

Makó, aug. 5.

Kicsi eset a *Kristó István* esete. Nagyon is kicsi. De neki nagyon nagy.

Né is várjon senki az eset elmondásából valami rémes szenzációt, mert ez is csak olyan történet, amilyen naponként száz, meg ezer is fordul elő. De azért nagyon érdemes arra, hogy ezt is elmondjuk. És itt mondjuk el a nyilvánosság előtt.

Mert rendszeren ugy szokott lenni, hogy a nép gyermekével ha ilyenek történnek, ide s tova lótt-fut, költségeskedik, azután egy-két pajtásának elsiroja panaszát. Azután vége egészen addig, míg újra elő nem kerül majd a másik eset.

Elmondjuk az esetet, mert bizarr képet nyújt ez is arról, hogy közigazgatásunk némely szervei miként istápolják ügyében-bajában a szegény nép fiát.

Hát ugy, hogy ha ninesen is baja — csinálnak neki. Mert közigazgatásunk kis és nagy hatalmasai — ugy gondolják el, hogy mire is volna a közigazgatás, ha még arra se, hogy elkeseredésig zaklassa, akit zaklatni lehet. S vajjon kit lehetne jobban zaklatni, mint a tanulatlant s tájékozatlan egyszerű népet.

Olcsó árak!

[18]

Pontos kiszolgálás!

KOCSIS és SKOPÁL

uj üveg- és porcellán üzletük aug. hó 1-én a Böhm-házban, Ehrenfeld és Spitz vaskereskedők helyén megnyílt.

Épület üvegezés és képeretezés!!

Menyasszonyi
ajándékok!

Ventilátor és kávé-
házi edények!

De lássuk hát magát az esetet:
A Maroson tuli uradalmakat, amint tudvalevő, majdnem egészen a makói munkásnép lepi el. Kisemberek, a kik nappal-éjjel turják a földet, hogy családjaikkal megélhessenek, tábla földet hasznóbérelnekszakot munkálgatják. Két három holdnál alig van egynek is nagyobb parcellája, mert föbbel nem bír. Nagyon sok a munka, a mi vele jár s még több a hasznóbér.

Kétszáz-háromszáz holdas uradalmi földön így kétszáz háromszáz kerétszázédegel.

A kiszombori Rónay László-féle uradalom egyik nagyobb dülőjének is körülbelül kétszáz kisbérleje van. Ezek egyike *Kristó István* makói lakos is kilenc kislánccal, vagyis 900 négyzetööl kiesi területtel.

Ha a kiesi földről kiesi is az évi jövedelem, a kincstár ebből is kivészi a vámot. Törvény szerint e kisbérlelők is hasznóbéreltek után harmadosztályú kereseti adót tartoznak fizetni.

Mi természetesebb, hogyha kétszáz ilyen kisbérlelő van, külön-külön, mindegyik ellen külön tételekben, ha ezer van ezer tételben kell az adót kivetni s beszédni.

Hát biz. ki tagadja, van ezzel dolg. Ezer rubrikát kitölteni több időbe kerül s több fáradsággal jár, mint ha csak száz a rubrika. De az bizonyos, hogy még a száznál is hamarabb megy s könnyebb dolog az, ha a sok helyett csak egy adótétel van, amit kezelni kell. Milyen könnyebb az, hogy a sok adóköteles helyett csupán csak — eggyel — kell bajlódni.

S a közigazgatás nem fárasztó munkájában mért ne kerülne olyan pihent ész, aki mindjárt megis oldja az adószedést legkönnyebb bogát: mit bajlódjanak azzal a sok-sok hasznóbérelővel, elővesznek egyet, egyetlen egyet s azon szedik be az összesnek adóját. Majd ez az egy aztán, ossza fel a többin s szedje be a többiét, ugy ahogy tudja. Ezzel már mit törődjen az adó-közigazgatás.

Szakasztott így süttötték ki az adószedést Kiszombor községhezánál. Körülbelül kétszáz kis ember közül egyedül *Kristót* fogták ki. S kirótták rá társai összes adóját. Kerek 266 korona 29 fillér harmadosztályú kereseti adót követelnek most hasznóbéreltet után *Kristó Istvántól*, a kinek hasznóbérelte csupán kilenc kis lánca.

Írás is jött, szigorú írás *Kristó Istvánhoz*, hogy fizesse ám ki mielőbb ezt a hatalmas összeget, mert különben megékezzék a jószágát, hogy mindenét elveszik.

Kristó mindjárt szaladt a község-házához s illedelmesen elmondta panaszát, hogy hiszen neki semmi, de semmi köze sincs bérletársaihoz, s még kevesebb ezek adójához. Az ő bérlete csupán kilenc kis lánca, a mi erre esik, tudja, hogy ezzel tartozik, többet nem fizethet.

Nem ért semmit az instanciája. Csak ugy foghegyről azt mondták neki, hogy csak fizesse ki az egész összeget, nem veszik le róla, majd azután keresse ő a társaitól, a mi azokra esik. Mert a község nem bajlódhatik annyi kis emberrel s kis emberek kis adóteteleivel. Így sokkal könnyebb az adószedőnek, ha egytől veszi be.

És *Kristó István*, a kit kis bérelte után nem terhelhet több egy két koronánál, kénytelen most a lótas-fu-

tással napokat tölteni, költségeskedni s fáradni azért, hogy levegyék róla a jogtalanul rárótt 266 korona 26 fillért. *Pedig, hogy jogtalanul vetették ki rá társai adóját, napnál világosabb.* De mégis hivatalokba s ügyvédhez kénytelen fordulni a jogtalanság ellen.

Hogy mi az, ha egy szegény nincsetlen emberen jogtalanul követelnek ilyen nagy összeget, nem kell magyarázni. Hogy milyen nagy kár az ilyen szegénynek, hogy az instanciázásokkal elpredáltatják drága idejét s még hozzá költségbe is verik, azt se kell mondani. Husz harminc korona is nagyon érzékeny veszteség a szegény embernél.

De a közigazgatás hatalmasai mit törődnek azzal. Ha nem volt baja *Kristó Istvánnak*, hát csináltak neki. Mit gondolnak azzal, hogy e zaklatással most megzavarták egész nyugalmát s ha majd a végén neki igazat is adnak, ki törődik azzal, hogy míg rálatál az igazságára, sok nyugtalanságba, időfecsérlésbe s 20-30 korona nagy pénzébe kerül.

Kiesi eset ez a *Kristó* esete, de neki nagyon nagy.

Kiesi eset, de a milyen világos benne a *Kristó* igazsága, olyan nagyon jellemző közigazgatásunk zaklatásaira.

Vessző.

Öngyilkos asszony

Hét nap óta kötelen.

— Lapunk tudósítójától. —

Makó, aug. 5.

A Kelemedhid közelében lakó emberek különös büzt éreztek néhány nap óta.

Nagy fontosságot nem tulajdonítottak a különös büznek az emberek, mert hiszen a Kelemedhid körül párolgó vizek egyébként sem teszik illatossá a levegőt.

Ma azonban már tűrhetelenné vált a büz. Hullaszag árasztotta el a levegőt. Mindenki arra gondolt, hogy valami állati hulla rothad a Kelemedhid posványos vizében.

Ma este aztán meggyőződtek a Kelemedhid körül lakó polgárok, hogy honnan származik a kiálhatatlan büz.

Este 7 órakor jött haza az aratási munkából *Katona Sándor* Kelemedhidi lakos, ki még a múlt vasárnap délután ment ki.

Az asszony, ki gyakran panaszkodott az élet terhértől, hisztérikus rohamában valószínűleg férje eltávózása után azonnal fölakasztotta magát.

Férje ma este jött haza. Mikor az udvarba lépett, őt is meglepte a szag. Mindjárt rosszat sejtett, mert ismerte felesége öngyilkossági hajlamait.

Kinyitotta a szobát. Ott találta a kötélén függve feleségét oszlásnak indító testtel.

Nemsokára megjelent a rendőrség *Hubert Mihály* dr. városi orvossal, ki igazolta, hogy a szerencsétlen asszony legalább hét napja lóg a kötélén.

A vármegye ügyei.

Rendkívüli közgyűlés a megyén.

— Saját tudósítónktól. —

Makó, aug. 5.

Ma délelőtt rendkívüli közgyűlést tartott Csanádvármegye törvényhatósági bizottsága. Távol volt a főispán, az alispán is. Így a közgyűlésen *Tarnay Ivor* megyei főjegyző elnökölt. Távol voltak azonban a megyebizottság tagjai is. Mert hát így nyáron nem érnek rá bejönni a bizottsági tagok különösen ilyen rendkívüli, közgyűlésre melynek tárgyai különben sem voltak fontosak, de azért mégis határozni kellett benők.

Magáról a közgyűlésről alábbi tudósításunk számol be:

Tarnay Ivor megyei főjegyző délelőtt 10 órakor nyitotta meg a közgyűlést. A napirendre kitűzött ügyek előadói voltak: *Vérián* Endre megyei aljegyző és *Eckhardt Vilmos* közigazgatási gyakornok.

Pitvaros község elhatározta, hogy a községi orvos részére új lakást épít. A község az orvos lakásának építésére vonatkozó határozatának jóváhagyását kérte a törvényhatósági bizottságtól.

A törvényhatóság a határozatot nem hagyhatta jóvá, mert a község az orvosi lak építésére vonatkozó terveket és költségvetést nem terjesztette be. A jóváhagyást a tervek és költségvetés beküldése után fogja a törvényhatóság megadni.

Kevermes község képviselőtestülete elhatározta, hogy a község tulajdonát képező bérházat 800 korona évi hasznóbér mellett 12 évi idő tartamra csendőrlaktanya céljaira a kincstárnak hasznóbérbe adja.

Kevermes község határozatát a vármegye törvényhatósága jóváhagyta.

Ügyszintén, tekintettel arra a körülményre, hogy Kövegy községnek igen kicsiny a határa, hozzájárult a törvényhatóság ahhoz, hogy a község tulajdonát képező földek csakis kövegyi embernek adassanak ki hasznóbérbe.

Jóváhagyta a törvényhatóság Kisiratos községnek 1000 korona kölcsön felvételére vonatkozólag hozott határozatát.

Kunágota község elhatározta, hogy a régi nagyvendéglő helyett újat épít. Erre vonatkozó községi határozatot is a mai törvényhatósági bizottsági ülésnek kellett volna jóváhagyni. Minthogy azonban a község nem jelezte azt, hogy mi történik a régi vendéglőből kikerült anyaggal, a község határozata jóváhagyást nem nyert.

Végül tudomásul vette a közgyűlés, hogy *Hervay István* alispán 6 heti szabadságra ment, mire a közgyűlés véget ért.

Követelje mindenki az ujság-árusoktól a „Makói Független Ujságot”. A „Makói Független Ujság” mindenben a közönség érdekeinek szószólója és támogatója s az igazi függetlenség- és 48-as eszmék kitarító harcosa.

Kilátások a hagymaárakra.

Szándékos félrevezetések.

Saját tudósítónktól.

Makó, aug. 5.

Tapasztalt hagymakertészekről és tekintélyes hagymakereskedőktől halottunk véleményét a hagymaárak előre meghatározásáról. *Véleményük*, amelyet feltétlenül el lehet és el kell fogadnunk, az, hogy *tudatlan, avagy irányzatos híreszteléseknek nem szabad felülni*, továbbá, hogy tulajdonképen senki sem határozhatja meg, *még megközelítőleg sem*, különösen ezidő törődik azzal, hogy másoknak jóslgat, sokszor különös módon, és ismert eszközzel a saját legönösebb zsebeit szolgálja és nem törődik azzal, hogy másoknak rendkívüli károkat okoz.

Mindenesetre árt és nagyon hátrányos a foghagyma árát letörni, a vöröshagymáét ellenben felhajtani. Ezen helytelen mesterkedésnek az lesz az eredménye, hogy a foghagymát keresni fogják amior az ugratott kertészek olesón már elpredálták portékájukat; a vöröshagyma pedig egyelőre nem kerül piacra jó ár mellett sem. Később kénytelenek lesznek a termelők alacsony árral megelégedni.

Hagymakertészeink jól felfogott érdeke diktálja, — hiszen maguk is tapasztaltak már eleget, sokszor lettek már hamis híreknek, mesterseges „*árcsinálásoknak*” áldozatai, — hogy legyenek óvatosak, ne legyenek szüklátkörűek és ne adjanak semmit *egyes olyan hírekre, amelyekket ha jól meghálynak-vetnek, leszállíthatják a maga nagyon alacsony értékére.*

Megfojtott csecsemő.

Egy anya rémtette.

— Lapunk tudósítójától. —

Mezőhegyes, aug. 5.

Nem ritka eset az alábbi szomorú történet sem, melyről mezőhegyesi levelezőnk értesít bennünket.

Egy egyszerű cselédleány szeretett egy legényt. A legény viszont szerette a leányt. Így mi sem természetesebb, hogy a szerelemnek *következménye* lett. És itt ismétlődik az a nagyon gyakori, mondhatnánk mindennapi esemény, hogy a leány szabadulni akart szegénységétől, azért saját kezével oltotta ki annak életét.

És ez így lesz mindaddig, míg a társadalom elítéli az ilyen szerencsétlen leányt és az állam maga nem gondoskodik jobban a házasságon kívül született gyermekekről.

A törvény szigora nem elég a magzat elhajtás és csecsemő gyilkosságok korlátozására. Ezt a kor szellem haladásával, az előítélet le-

A közkedvelt makói IDEÁL-crème, ma már a legtökéletesebb arcfinomító

vegyi készítmény, mely állandóan használva, az arcnak üdeséget, szépséget kölcsönöz. Egyedül a készítőnél,

Kudar Lajos

makói újjvárosi gyógyszerárban kaphatók.

Ideál-crém 1 tégely 1 korona, Ideál-tej 1 korona, Ideál-szappan 70 fillér, Ideál-pouder 3 féle színben, u. m.: fehér, rózsás és krém színben, dobozza 1 kor. Csak az a valódi készítmény, mely törvényes védjegyben KUDAR-névvvel van ellátva. E készítmények Párisban 1897-ben aranyéremmel, díszokl. és francia éremkereszttel lettek kitüntetve!

rombolásával maga a társadalom kevesbiteni.

Mindaddig azonban nagyon sok lesz a mezőhegyesi lányéhoz hasonló, melyről levelezők a következőkben tudósít:

Mikula Zsuzsanna mezőhegyesi 19 éves leány egyik gazdasági intézőnél mint cseléd szolgált, hol beleszeretett a kocsis legénybe, ki viszont szeretete őt.

A leány csakhamar észrevette a szerelem következményeit, de gondosan el tudta annak külső jeleit környezetétől titkolni.

A múlt hétre megérett a szerelem gyümölcse. Le akart szakadni fájáról. Ez pedig fájdalommal jár. Mikor a szerencsétlen Zsuzsanna megérezte a szülési fájdalmakat, elvonult a kukoricásba és ott szülte meg *tiltott szerelmének gyermekét*. Bába nem kellett hozzá. *A köldökzsinor elmeszéséhez elég volt a leány budli bicskája.*

Mikor a „szerencsétlen kicsi féreg” először pillantotta meg a napot, a csecsemő természetrajzához híven hangos sirásban tört ki. A megrémült anya gondoskodott, hogy ne sirjon az ő „szégyene.” Földdel tömte be száját. *Ettől azután elnémult örökre.*

Zsuzsanna csak addig várt, míg megfulladt a kicsi féreg. Hamar megtörtént ez is. Aztán mit sem törődött a saját fájdalmával, begöngyölte a *holt csecsemőt* piros kendőjébe és becsémpészte azt egy munkáslakásba, hol egy munkáscsaszonyinak ládája rejtegette el.

Csakhamar átható hullaszag áradt el a szobában. Kutatni kezdtek a szag után. Feltörték a ládát. Ott találták *oszló állapotban a kicsi hullát a Mikula Zsuzsanna piros fejkendőjében.*

A leányt nyomban vallatóra fogták. Nem volt nehéz a vallatás. Fájdalmi is hangos vallomások voltak. De a szülésnek különben is meg vannak a biztos ismérvei. Ezeket is konstatálták rajta és így letartóztatták. Most niár a szegedi kir. ügyészség börtönében várja a szerencsétlen leány a törvény szigorú büntetését.

NAPI HIREK

Tájékoztató,

Naptár. Augusztus 6. Vasárnap. Római kath. A 9 Urunk sz. Gör. kath: Julius 24. B. 8. Román. — Nap két 4 óra 42 perckor, nyugszik 7 óra 27 perckor.

Időjárás. A budapesti meteorológiai intézetnek Makóra érkezett jelentése szerint a következő időjárás várható: Lényegtelen hőváltozással helyenkint esőzés és zivatarok. Sürgönyprognózis: Enyhe, elvélve csapadék, zivatarok. Déli hőmérséklet: 26-2 fok Celsius.

FELELŐS SZERKESZTŐ TELEFON-SZÁMA: 63.

Meghívó.

Makó város függetlenségi- és 48-as érzelmi tagjait kérjük, hogy e hó 6-án, vagyis *vasárnap délután 3 órakor* a függetlenségi és 48-as III-ik olvasókör helyiségében

rendkívül fontos értekezletre

mindnyájan legyenek szivesek megjelenni.

Makó, 1911. augusztus 3.

Tisztelettel megbízásból:

Dr. Kiss Pál
ügyvéd.

Dr. Sass Bernát távozása. **Sass Bernát dr. nemcsak** hogy Makón született, hanem bőrülbelül két évtizeden át volt nálunk a legkeresettebb s legjobb orvosok egyike. Orvosi tudásával s társadalmi használhatóságával mindenkor nagyon értékes tagja volt a mi kis városi társadalmunknak. Most elmegy Makóról. Elmegy közülünk, hogy tehetségének s tudásának és ezeken alapuló ambíciójának megfelelőbb teret találjon. Budapestre költözik a makói munkásbeteggyógyító pénztár főorvosa, a vármegye tiszteletbeli főorvosa s az Arad-csanádi vasúttársaság orvosa. Budapestben szanatóriumot rendezett be dr. Sass Bernát, annak lesz ott a vezető főorvosa, Makóról pedig rokonszenvvel s szeretettel gondolunk a kiváló orvos s kitűnő társadalmi férfiú után.

Szabadságon. **Petrovics György dr.** megyei árvaszéki üllök egészségi állapotára való hivatkozással 4 heti szabadságot kért a vármegye alispánjától, mit az alispán engedélyezett. A szabadság idő e hó 7-én veszi kezdetét.

Bizottsági ülés a megyén. Csanádvármegye központi választmánya ma délelőtt **Tarnay Ivor** megyei főjegyző elnöklése alatt ülést tartott. A központi választmány ezen ülésén állapította meg a földéaki választók cenzusát. Ez pedig azért vált szükségessé, mert a kataszter Földeákon most rendezték és a törvény elrendeli, hogy a földek újra osztályozásánál a választói cenzus mindig újból állapítandó meg.

A színtársulat megérkezése. **Nádasy József** színtársulata, amelyet az egész ország közönségének rokonszenvvel kísér, a legközelebbi tűzvész által okozott szerencsétlenség miatt, pénztelen érkezik meg Makóra s első előadását szombaton, 12-én tartja meg a *„Szerelmi keringő”* című operettjüdüdsággal. Makó város közönsége, ki mindig nagy szeretettel látta falai között Nádasy Józsefet, ez évben a szokottnál is nagyobb érdeklődéssel várja a színtársulatot s ma, a bérletelírás első napján, ezer koronán jóval felülálló bérletet jegyeztek a régi bérlek maguk, akiknek a helyeit egytől-egyig fentartják s új bérlek is nagy számmal lesz. Ma Orosházáról érkezett egy waggon diszlet s hétfőn jönnek meg a kultuszminiszter által *Makóra átengedett operaházi és Nemzeti színházi diszletek*, amelyeken kívül Nádasy maga is waggonszámra festeti az új diszleteket. A legújabb darabokat az elképzelhető legjobb kiállításban mutatja be tehát Nádasy s így mindenképen méltó kielégítésre találunk a fokozott mérvben megnyilvánuló nagy érdeklődés.

Új részvénytársaság Makón. Makón 300.000 korona alaptőkével *liszt és korpa kereskedelmi részvénytársaság* van alakulóban. A részvények egy harmada jegyezve van. Előkelő helybeli és környékbeli kereskedők állnak az új vállalat élén. Örömmel regisztráljuk e hirt, mely városunk kereskedelmét, minden bizonnyal előbbre fogja vinni.

Az izraelita egyházból. A makói izraelita egyház képviselőtestülete holnap, vasárnap délután 4 órakor **Dózsa Sámuel** elnöklése alatt közgyűlést tart. A hitközség e közgyűlésen határozta el, hogy melyik vállalkozóra bizza az új templom építését.

A város műszaki rajzolója. Megemlékeztünk már arról, hogy a város a mérnöki hivatalhoz műszaki rajzolókat keres. Csaknem naponta akad egy-két pályázó, de ezek mindegyike oly

magas fizetést kér, hogy azokat a tanács alkalmazni nem hajlandó. A mai nap folyamán is akadt két pályázó. **Egyedi István Szabadkáról** és **Tóth Mihály Debrecenből.** Az előbbi havonként 360 koronát utóbbi évenként 3000 korona fizetést kér. A városi tanács ilyen magas fizetés mellett nem alkalmazhatja a műszaki rajzolókat, mert a képviselőtestület ugy sem hagyná jóvá. Nálunk ugyanis arra van szokva a közönség, hogy a város tisztviselői igen esekély fizetésért dolgozzanak.

A város és az ebadó. **Mig Makóvárosának** alkalma van közvetett adokról gondoskodni, nem tett azok biztosítására semmit. A legtöbb ilyen adót a vármegye biztosította a maga számára. Ilyen például az ebadó is. **Baranyi János** városi képviselő az ebadó szedéséből akarja biztosítani a tisztviselők nyugdíj alapját, azért ma indítványt terjesztett be Makóvárosához, melyben azt célozza, hogy az ebadót a város szedhesse. Az indítványra megjegyezzük, hogy az ebadó szedés a város régi mulasztása folytán a vármegye jogává lett, mit át sem engedhet Makóvárosának. A tiszt nyugdíj alapot tehát, bármilyen üdvöket is akarjon **Baranyi János**, az ebadóból nem lehet megteremteni.

Tűz a vidéken. Nagy tűz pusztított az éjjel **Kevermesen Szabó Pál** gazdálkodó ember tanyáján. Ismeretlen okból kigyulladt keresztekbe rakott buzája és mind leégett. Ugyanez alkalommal igen sok gazdasági szereszm, mely a keresztek körül hevert és ruhanemű pusztult el a tűzben.

A társadalmi egyesület mulatsága. A makói társadalmi egyesület, mely elevenségével egy pár év előtt kitűnt a többi egyletek között, mostanában nem csinált nagyobb nyilvános dolgot. Körülbelül másfél éven át e tekintetben szünetelt az egyesület működése. Mostanában azonban újra munkába kezd s elhatározta, hogy a közelebbi őszen s télen át több nagyszabású estélyt rendez a közönség szórakoztatására. E hó 20-án, **Szent István** napján már nyári bálát rendez az egyesület a „**Korona**” emeletén levő disztermében. Az egyesület rendezése serényen buzgódik e mulatság sikere érdekében s hisszük, hogy e táncestély se fog mögötte maradni az egyesület által a múltban rendezett mulatságoknak. Az estélyre eszaladjegy 3 korona, személy-jegy csekély 1 korona lesz.

Új állatbetegség. A gazdálkodó ember régebben vajmi keveset tudott azokról a különféle állatbetegségekről, melyek az állatállományt az utóbbi időben tönkre teszik. A sertésvész, sertésorbáncot, száj és körömfájást stb. vajmi keveset ismerték a gazdálkodók. De annál jobban ismerik most. Hiszen e nyavalyák miatt csaknem állandó a zárlat, örökös a forgalmi akadály. Mintha nem lett volna még eddig elég az állatok nyavalyájából, az állatorvos a makói tanyák közül kettőn a szarvasmarháknál hólyagos himlőt vett észre. A két tanyát a hatóság szigorú zár alá helyezte, mégis félt, hogy ez a veszedelmes nyavalya is el fog terjedni.

Családi perpatvar. **Gyám Mihály** napszámos ember csak olyan balkézről házasságban élt a feleségével. Évekig mindennek dacára mi sem zavarta boldogságukat. Nem is érezték szükségességnek házasságukra sem a pap áldását, sem a polgári anyakönyvvezető hivatalos összeeskötését.

Gyám Mihály azonban a kora tavasszal az emberek legveszedelmesebb szenvedélyének: az italozásnak engedte át magát. Otthon házsártoskodni kezdett, mit az asszony, **Kis Teréz** sem tűrt el soha szó nélkül. Ilyen körülmények között a családi jelenetek perpatvarok napirenden voltak náluk. **Gyám Mihály** ma reggel is összekülönbözött élete párjával. Az asszony nyelve gyorsan pörgött a heves szóvitánál. Ez aztán annyira kihozta **Gyám Mihályt** a türelméből, hogy felkapott egy kis székelt és azazal úgy vágta fejbe az asszonyt, hogy nyomban a földre bukott. A férj pedig ott hagyta az asszonyt a konyha földjén eszméletlen állapotban, ő pedig elment inni tovább. Mikor később az asszony magához tért, feljelentette az urát a rendőrségen, kit azután tökrészen szállítottak be a rendőrség fogházába. Az ember ellen testisértés miatt indult meg az eljárás.

Megszűnt állatbetegség. A szomszédos Hmvásárhelyen megszűnt a száj és körömfájás, miért is a hatóság feloldotta a forgalmi zárlatot.

Dráma a Tiszán.

Kirabolták a farsukat s beledobták a Tiszába.

— Saját tudósítónktól. —

Makó, aug. 5.

Ugy egészben, mint részleteiben borzalmas és pártját ritkító eset történt Szolnokon. Az emberi lélek sívárságáról, vadságáról tesz tanúságot.

A máramarosmegyei rutének fák szállításával keresik mindennapi kenyerüket. Nehéz kenyérkereset. De a rutén ember hozzá van már szokva. Fél se veszi. Neki a más élet volna kín és küzdelem. Egész éven éven van, hát nem igen van köztük verekedés. De ha aztán akad egy-egy, az azután pártját ritkítja.

Fóka János farkasrévi lakos. Farkasrév Máramarosmegyében van eldugva. A község a bonlakóknak kevés kenyeret ad, mert hegyes és a hegyeken kívül csak az eget látja az ember. Nem igen van termőföld és szűkebb hazáján túl kell mennie, ha meg akar élni. És mivel közel vannak a Tiszához, és a vidék fatermő, hát a fákat szállítják a vizen. **Fóka János** is ebben nőtt fel és öregedett meg.

A hosszú és lassu vízúton összecimboráskodott **Dán Vaszi** és ennek 17 éves fiával — **Györgygyel**, akik át is mentek hozzá a tutajra és elbeszélgettek a régmúlt időről. Közbe-közbe szőjjel néztek **Dánék** a tutajon. Megtudták **Fóka** anyagi helyzetét, ami eléggé izgatta őket.

Az öreg **Dán** pénzért mindenre képes. És a fiát is magával viszi a bünbe, a szennybe. Nem kiméli meg azt sem. Rávette fiát, hogy alkalmas időben végezzenek **Fóka**val.

A tutajokkal Szolnokon a fűrésztelep mellett kötöttek ki. Beesteledett. **Dán Vaszi** átment **Fóka**hoz. Fia nyomon követte. Amint az öreg **Dán** **Fóka** mellé ért, felkapott egy husáng fát és úgy ütötte főbe **Fókát**, hogy azt menten elborította a vér és eszméletét veszítette.

Amikor látták, hogy **Fóka János** tehetetlen, felkapták és az est sötétjében beledobták a Tiszába. A hideg víz a súlyosan sérült embert magához térítette. Segítségért kiáltott.

Mikor a két **Dán** ezt látta, újból a szerencsétlen, kapaszkodó emderhez ment és fejét addig verték, míg újból el nem vesztette eszméletét. Ekkor aztán magukhoz ragadták **Fóka** börtáskáját, amelyben pár száz korona volt és elszöktek.

A szerencsétlen, félig agyonvert embert beszállították a vármegyei kórházba. A tetteseket keresi a esendőrség.

Lapelárusítók magas percenttel vagy havi fizetéssel

felvétetnek a „Makói Független Ujság” kiadóhivatalában.

Közgazdaság.

Gabona árak:

Irányzat változatlan.

Buza:	10-10.30 K.
Kukorica:	8.20-8.50 "
Árpa:	8-8.20 "
Zab:	7.50-7.60 "

Az árak 50 kilogrammonként értendők.

Hagyma árak:

Vöröshagyma:	8 K.
Foghagyma:	17 "

A hagyma árai 100 kilónként értendők.

Tanuló-riuk

fizetéssel felvétetnek e lap kiadóhivatalában.

Földeáki határban levő földemből mintegy 80-100 hold hagyma alá kiadó.

Értekezni lehet a lakásomon.

Kövecs Antal
építész.

BODOR SÁNDOR könyvkötő

Elvállal minden e szakba vágó munkák elkészítését, hivatalos könyvek, valamint magánkönyvek bekötését erős és izléses kivitelben jutányos árak mellett.

Makó, Deák Ferenc-utca.

Ügyvédi irodám

1911. augusztus 1-vel a Jenei-féle házból a szomszéd (Sántha-féle) házba o o helyeztem át. o o
Dr. Kozma János,
ügyvéd.

Kiadó föld.

Návay Géza ur gencsháti birtokán 70 hold elsőrendű föld vöröshagyma alá egy évre haszonbérbe kiadó. Akik e földből bérelni akarnak, jelentkezzenek

Szakács Márknál

Almássy-utca 7. uj szám alatt.

Kiadó ház.

Lonovics-sugaruton most épülő házam, melyben négy szoba van, az összes mellékkelhelyiségekkel november 1-től bérbe kiadó.

Dr. Kiss Pál
ügyvéd.

Kitünő borok

kisebb-nagyobb mennyiségben

előnyös árakban (12)

Iritz Sámuel özv. cégnél kapható.

Ajánlom kiváló minőségű, nagy táperezű

KÉTSZERSÜLTEMET.

Betegeknek, ugyancsak csecsemő gyermekek táplálkozására megfizethetetlen.

Kétszersültemt úgy izére, mint táperezére nézve felülmul minden hasonló gyártmányt. — Rendelésre gyógykenyeret (Graham) is készítek.

(13) Első Makói Kenyérgyár és Fehérsütőde.

Ifj. ANTAL JOZSEF

uri szabó Makó. Dessewffy-tér (Makói Ujság uj bérházában).

Ujjonnan, modernül berendezett szabó műtermemet, — ahol csakis a legujabb divat szerint a legjutányosabb árak mellett készülnek

férfi öltönyök, felöltők, sport-öltönyök stb.

melyeket a t. közönség becses pártfogásába ajánlok.

Dus raktár hazai és külföldi szövet ujdonságokban.

Vidéki megrendelésekre nagy súlyt fektetek.

(19)

Hirdetmény.

Joó Mártonnak a dáli ugarba

4 köblös ugar földje

közel az Apátfalva tanyákhoz egy vagy két évre hagyma alá kiadó.

Értekezhetni a tulajdonossal.

Kiadó kotárka.

Tiz öles, szellős-kotárka bérbe kiadó a Deák Ferenc-u. 1610. szám alatt.

Eladó föld.

Girizdesen négy vékás kitünő termőföld, mely homoktelepnek is igen alkalmas, örökáron szabadkézből eladó.

Értekezni lehet Matusik István tulajdonossal Makó, Ujváros Gyöngy-utca 13. uj szám alatt.

!! Rendkívüli alkalom !!

Pénz 4 $\frac{1}{2}$ % kamatra

és megfelelő tőkétörlesztési hányadra. Megbízásom van I. rendű pénz intézetek részéről fenti kamatláb mellett

2 millió korona

elhelyezésére. — Aki ingatlan birtokára pénzt óhajt felvenni vagy aki drágább kamatu kölcsönét olcsóbbra óhajtja kicserélni, az forduljon bizalommal 10 év óta fennálló jó hírnevű bank irodámhoz, hol gyorsan csekély közvetítési díj az érték három negyed részéig kapható kölcsön.

(3)

tisztelettel
Berg Gerzson,
bank iroda Makó Szegedi-utca
a gyógyszerár udvarában.

Pontos és figyelmes kiszolgálás.

A vevőközönség figyelmébe.

Ha szép, jó-uj árut olcsóért akar

vásárolni, úgy ne mulassza el az olcsóságáról híres „Menyasszonyhoz” címzett

rőfös- és divatáru üzletet

felkeresni a Dessewffy-téren, Makói Ujság bérházában, (püspökkertel szemben), ahol minden e szakmába vágó cikkek igen izléses választékban kaphatók és így mindenki saját érdekében cselekszik ha ruha szükségletét a fent nevezett cégnél szerzi be.

Egy próba vásárlás mindenképpen meggyőző.

Szilid árak.

Világhírű jó és olcsó természetes ásványvíz!

Gróf Schönborn-Buchheim Károly Beregmezei uradalmából:

A luhi Erzsébet gyógyforrás

gyomor bajok elleni specificum.

A gyomor rendetlen működésénél, gyomorsav képződésénél, gyomorégés, köhögés, a gyomor elnyálkásodása a gyomor és bél kronikus hurutja, alkalmával kitünően beválik, a torok, gége és a hörgők idült hurutos állapotában sikerrel alkalmaztatik.

Elsőrangú üdítő és asztali ital! Elsőrangú a Giesshüblivel!

Polenai gyógyforrás. Elsőrangú diatetikum viz; leg-üdítőbb asztali viz. Borral vegyítve kitünő, tejjel vegyítve a legjobb nyálkaoldó szer.

o o o Egyenrangú a krondorfi vízzel. o o o

Szolyvai gyógyforrás. Dr. Kélli, dr. Bókai, dr. Widder-Hoffer, dr. Than, dr.

Irsai Arthur, dr. Fodor József tanár urak és számos orvosi tekintélyek elismerő nyilatkozatai alapján kitünő sikerrel ajánlatik: köszvény, hólyag s vizeleti szervek bajainál; cukorbetegség, hughyhomok, epekő, a torok és tüdőszervek bántalmainál, étvágytalanság és gyomormegbetegedéseknél.

Kitünő ízű ital, igen üdítő viz! Egyenrangú a bilini vízzel!

Kapható minden jobb fűszerüzletben, vendéglőkben, kávéházakban, drogériákban és gyógyszerárakban.

Vezérképviselő és raktár: Abelesz Sámuel, szállító Makó, Megyeház utca.

Nyomatott a „Makói Független Ujság” villanyerőre berendezett műintézetében Makón.